

Μαίρη Βλάχου - Χαλκιοπούλου

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Τ.Ε.Ι. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ακαδημαϊκός Βιβλιοθηκονόμος:
Άξονας για τις δημόσιες σχέσεις των Βιβλιοθηκών
με σκοπό την έρευνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία βασισμένη σε ελληνική και ξένη βιβλιογραφία καθώς και σε επισκόπηση των ελλήνων βιβλιοθηκονόμων εστιάζεται στα εξής σημεία:

Η Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, ανταγωνιστική μονάδα μέσω του βιβλιοθηκάρου, προωθεί την έρευνα και τις επιστήμες.

Ο Ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος γενικός ή ειδικός ξεφεύγει από το ρόλο «Ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές», αναλαμβάνει υπεύθυνα την αρμοδιότητά του υπηρετώντας το προφίλ – σύμβολο (3Σ) που προκύπτει από τα τρία χαρακτηριστικά του βιβλιοθηκονόμου:

Συνετός – Συνεπής και Σύννοος

Ο Ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος προκειμένου να αποτελέσει χρήσιμο κανάλι για την επιστημονική έρευνα χρειάζεται να υπηρετήσει το σλόγκαν «Ρώτα, μάθε, γέλα», έννοιες που αντίστοιχα παρουσιάζουν 1) τον δείκτη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης ή δια βίου κατάρτισης (Ρώτα), 2) τον δείκτη της διάδοσης της πληροφορησης (Μάθε), 3) τον δείκτη της πάντα καλής διάθεσης και φιλικότητας προς τον χρήστη (Γέλα).

Ο Ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος χρειάζεται να αναπτύξει μια νέα σχέση με το κοινό βασισμένος σε παραμέτρους, όπως ενημέρωση, εκπαίδευση, επικοινωνία.

Η αποτελεσματικότητα των παραπάνω εξαρτάται από την ικανοποίηση του βιβλιοθηκονόμου μέσα στην βιβλιοθήκη ως άτομο και ως επαγγελματία. Αυτές οι ανάγκες, όπως μας κατέδειξε σχηματικά ο Maslow με την πυραμίδα του, ερευνήθηκαν με ερωτηματολόγιο που διατέθηκε σε δείγμα 50 Ελλήνων ακαδημα-

ϊκών βιβλιοθηκονόμων και οδήγησε στο συμπέρασμα, ότι η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη μπορεί να μεγαλουργήσει μέσω των βιβλιοθηκάρων, αρκεί αυτοί να 'ναι καταξιωμένοι και ηθικά και υλικά ικανοποιημένοι.

Mary Vlahou - Halkiopoulou
PROFESSOR, TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL
INSTITUTION OF THESSALONIKI

**Academic librarian:
Axis for the public relationships of the libraries aiming research**

ABSTRACT

The project based on Greek and foreign bibliography as well as a review of Greek librarians, focuses on these subjects:

The academic library, a competitive unit via the librarian, promotes on the research and sciences.

The academic librarian, either generalist or specialist gets away from the role of «the man for every Kind of job», undertakes responsibly his duties serving the profile – symbol that comes from the three features of a librarian (in Greek all three words start with a Greek S):

Synetos = Sensible - **Synepis** = Sequel - **Synnus** = Somber

For the academic librarian to be a useful channel for scientific research, it is necessary to serve the slogan «Ask – learn - laugh», concepts that respectively present 1) the indicator of the continuous education or continuous training (Ask), 2) the indicator of the information dissemination (Learn), 3) the indicator of the always good mood and kindness towards the user.

The academic libraries need to develop a new relationship with the users, based on parameters, such as information, education, communication.

The efficiency of these parameters depends on the satisfaction of the needs of the librarian in the library as an individual and as a professional.

These needs, as Maslow showed schematically with his pyramid, were researched with a questionnaire that was given to a sample of 50 Greek academic librarians, and came to the con-

clusion that the academic library, constructed schematically with the services as another pyramid, may accomplish great things via the librarians, as long as they will be condescended and morally and materially satisfied.

**ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΜΑΙΡΗ ΒΛΑΧΟΥ - ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Φιλολόγος -Βιβλιοθηκονόμος

Κάτοχος πτυχίου ελληνικής φιλολογίας ΑΠΘ και Master of library and information science από το πανεπιστήμιο του Kent-Ohio (USA)

Καθηγήτρια του τμ. βιβλιοθηκονομίας του ΤΕΙΘ

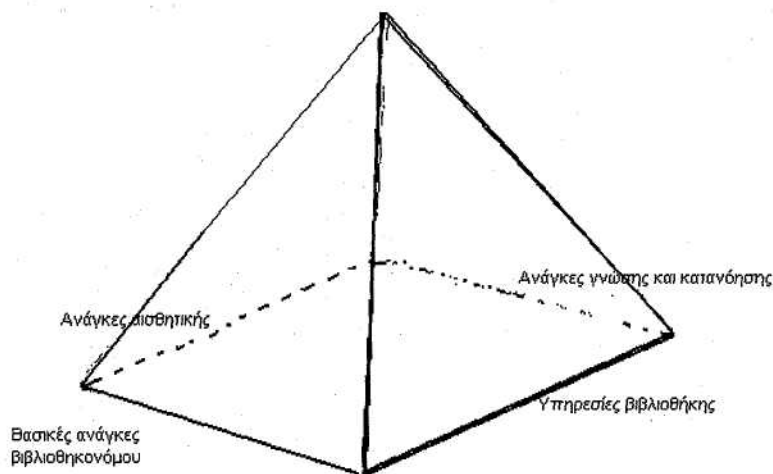
Μητέρα δύο αγοριών.

Λέξεις κλειδιά:

Ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος, Βιβλιοθήκες, Δημόσιες σχέσεις.

Ανατρέχοντας την βιβλιογραφία, ένας από τους πολλούς χαρακτηρισμούς για την σύσταση της βιβλιοθήκης είναι και «ο ναός της γνώσης». Ορμώμενοι απ'αυτόν τον χαρακτηρισμό, ας φαντασθούμε το σύστημα βιβλιοθήκη-βιβλιοθηκονόμος ως πυραμίδα - σκεπτόμενοι συνειρμικά για παράδειγμα την πυραμίδα που ανακαλύφθηκε στο Παλένκε υπό την κατοχή των Μάγιας με το όνομα «ναός των επιγραφών». Αυτή η βιβλιοθήκη - πυραμίδα δομείται από τις ανάγκες του βι-

βλιοθηκονόμου συνυφασμένες με την απόδοσή του στις υπηρεσίες του εντός της βιβλιοθήκης (διαφ.1). Επέλεξα το σχήμα της πυραμίδας ως πιο αντιπροσωπευτικό σύμβολο του παραπάνω συστήματος για το λόγο ότι οι πυραμίδες αποτελούσαν σύμβολο ισχύος, πλούτου, εποχής ευημερίας και ευτυχίας στο κράτος και τέλος πηγή έμπνευσης για τους ποιητές και συγγραφείς, όπως μας βεβαιώνει και ο Μαγνήσαλης στο βιβλίο του «Δημόσιες σχέσεις».

ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΣ

2.9.99

Για να 'ναι στέρεη η δομή της πυραμίδας είναι ανάγκη όλες οι έδρες της να 'ναι πλήρεις, χωρίς κενά. Αν μία της έδρα φέρεται αδύναμη, κινδυνεύει και η παραπλευρώς κείμενη. Οι βιβλιοθήκες είναι ευγενώς ανταγωνιστικές για την επιδίωξη του κοινού καλού και όχι άγρια ανταγωνιστικές στη μάχη για την επιβίωση, αφού η επιτυχία μίας βιβλιοθήκης δεν εξαρτάται από την αποτυχία μίας άλλης βιβλιοθήκης και τουλάχιστον μέχρι τώρα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Το σύστημα που λέγεται ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη το στηρίζει ο ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος, ως άτομο αυτό καθαυτό, αλλά και ως μονάδα σε ένα ανταγωνιστικό σύνολο που αποτελούν οι βιβλιοθηκονόμοι όλων των πανεπιστημιακών κοινοτήτων προκειμένου να υλοποιούν τον κύριο στόχο τους: την εξυπηρέτηση της επιστημονικής έρευνας. Προς τούτο οφείλουν: (διαφ.2)

1. Να είναι από την βάση τους καταρτισμένοι βιβλιοθηκονομικά.
2. Να διαθέτουν χαρισματικές πνευματικές ικανότητες, μεταξύ των οποίων οπωσδήποτε δημιουργικό νου.
3. Να συνεχίζουν να καλλιεργούν πνευματικά τον νου και την ψυχή.
4. Να είναι δεκτικοί σε καινοτομίες και νεωτερισμούς.
5. Να είναι όσο το δυνατόν πολύγλωσσοι.
6. Να έχουν τάση επικοινωνίας με θετική εξωστρέφεια.
7. Να δημιουργούν δημόσιες σχέσεις.
8. Να θεωρούν ενστικτωδώς την εργασία χαρά.

Από τα παραπάνω επικεντρωνόμαστε στην παρούσα εργασία στο θέμα δημόσιες σχέσεις στις βιβλιοθήκες. Είναι ένα θέμα που αναλύεται στις έννοιες:

- επικοινωνία
- διαφήμιση
- προώθηση
- δημοτικότητα

Προς πέντε κατευθύνσεις τείνουν οι δημόσιες σχέσεις του βιβλιοθηκονόμου:

1. Με τους συναδέλφους εντός και εκτός βιβλιοθήκης.
2. Με τους χρήστες και ερευνητές πληροφόρησης.
3. Με τα ανώτερα διοικητικά κλιμάκια.
4. Με το υλικό, εξοπλισμό, εγκαταστάσεις, πηγές και κανονισμούς και
5. Με προμηθευτές - πωλητές υλικού.

Ο John Cotton Dana θεωρείται πατέρας των δημοσίων σχέσεων ως μέσου υποστήριξης της εργασίας της βιβλιοθήκης. Στα ελληνικά δεδομένα οι δημόσιες σχέσεις ήταν παρεξηγημένη στάση των υπαλλήλων πριν από το 1980. Έκτοτε, με την χρήση νέων τεχνολογιών πήραν σοβαρότερο νόημα και έγινε αντιληπτό, ότι η εργασιακή απόδοση και έρευνα, ευρέως ή ειδικά επιστημονική, εκτός από ενδελέχεια απαιτεί και επικοινωνία, που είναι το πρώτο στοιχείο στις δημόσιες σχέσεις. Και στη συνέχεια η διαφήμιση, η προώθηση και η δημοτικότητα θα δώσουν «σάρκα και οστά» στα αποτελέσματα της εργασίας και έρευνας. Για παράδειγμα δεν αρκεί να δημιουργήσεις μόνο μία υπηρεσία, λόγου χάρη βιβλιογραφική πληροφόρηση μέσω οπτικών δίσκων. Ούτε επαρκεί στη συνέχεια μόνο η διαφήμιση, δηλαδή να το γνωστοποιήσεις με ένα έντυπο αναρτημένο σε πίνακα ανακοινώσεων μέσα στην βιβλιοθήκη. Χρειάζεται και η προώθηση, δηλαδή να στείλεις το έντυπο τριγύρω στην πανεπιστημιακή κοινότητα ή και έξω από αυτή. Αν κατορθώσεις την πληροφορία να την περάσεις π.χ. επί ενός σελιδοδείκτη ή ημερολογίου που θα διανεμηθεί και θα συνεχίσει να

διανέμεται, ως χρήσιμο εργαλείο στα χέρια πολλών ατόμων -προέδρων, καθηγητών, υπαλλήλων, ερευνητών, χρηστών γενικά- αυτό είναι δημοτικότητα. Αν επιπλέον κατορθώσεις αυτά τα άτομα να συζητούν το θέμα με καλή διάθεση, ευχαρίστηση και γέλιο - αν τό δειξες με κάποιο σκίτσο ή ένα έξυπνο σύνθημα- αυτό είναι δημόσιες σχέσεις.

Κατά τον L. Matrat οι δημόσιες σχέσεις πραγματοποιούνται σε τρεις φάσεις: α) θεωρίας, β) λειτουργίας και γ) πρακτικής. Η πρώτη και δεύτερη φάση απασχολεί υποχρεωτικά τα διευθυντικά στελέχη της βιβλιοθήκης και αφορά η μεν πρώτη την σκέψη γύρω από τα θέματα που θα αναληφθούν με τις δημόσιες σχέσεις, ενώ η δεύτερη, η φάση της λειτουργίας, αφορά την κινητοποίηση του συνόλου των βιβλιοθηκονόμων προς εφαρμογή των δημοσίων σχέσεων. Χάραξη δηλαδή πολιτικής ορατής και γνωστής προς όλες τις κατευθύνσεις. Η τρίτη φάση είναι καθαρά πράξη από την μεριά των υφισταμένων βιβλιοθηκονόμων που απορρέει από τον διάλογο με τους ανωτέρους και στηρίζεται από την αμοιβαία εμπιστοσύνη αμφοτέρων. Η ανάπτυξη βέβαια άρτια δομημένων δημοσίων σχέσεων απαιτεί τον υπεύθυνο επί κεφαλής για τις δημόσιες σχέσεις με κύριες ιδιότητες: (διαφ.3)

- οργανωτικό νου
- δημιουργικές ιδέες
- ενεργητικότητα
- υψηλή πίστη στο σπουδαίο έργο της βιβλιοθήκης
- πάθος για την εργασία του και την επικοινωνία.

Προσωπική επαγγελματική εμπειρία από το 1974-1994 σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ., επιτρέπει να αναφέρω δείγμα υλοποίησης αυτού του τριφασικού σχήματος των δημοσίων σχέσεων μεταξύ ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μόνο το 1986. Υπήρξε μόνο ως αστραπή στον ορίζοντα των δημοσίων σχέσεων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, που

δεν συνεχίστηκε σταθερά, για τον λόγο ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κατά κύριο λόγο δεν διευθύνονται, ούτε τώρα, από ειδικά καταρτισμένους βιβλιοθηκονόμους. Αυτό το φαινόμενο είναι ένα θέμα που θα πρέπει εμείς οι βιβλιοθηκονόμοι να επιδιώξουμε να διορθωθεί θεσμικά.

Σε άρθρο πανεπιστημιακού δασκάλου και δη πρυτανεύοντος διάβασα το 1996 «...οι βιβλιοθηκάριοι του μέλλοντος αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας...». Αυτό είναι νεοελληνικό φαινόμενο. Οι βιβλιοθηκάριοι ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας **πάντα** και αν το ερευνήσουμε ιστορικά θα τους βρούμε ανάμεσα στους πρώτους διδάξαντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Δυστυχώς οι περισσότεροι έλληνες πανεπιστημιακοί δάσκαλοι δεν το είχαν αντιληφθεί πιο πριν. Ας μη μιλούμε για βιβλιοθηκάρχους του μέλλοντος. Αυτός που είναι σήμερα θα 'ναι και αύριο. Ήταν και χθες. Οι έννοιες παρελθόν και μέλλον με την ηλεκτρονική τεχνολογία χωρίζονται μόνο με το «και». Ο στόχος που επιδιώκει ο βιβλιοθηκάριος ήταν και είναι πάντα η διάδοση της πληροφόρησης και η εξυπηρέτηση της έρευνας. Η αλλαγή δεν είναι στους στόχους, είναι στα μέσα και στα εργαλεία διεξαγωγής τους. Οι δημόσιες σχέσεις είναι ένα από αυτά.

Αρνητικοί παράγοντες στην επίτευξη αποτελεσματικών δημοσίων σχέσεων είναι: (διαφ.4)

1. Φυσική διαφυγή ενός αριθμού πληροφοριών.
2. Αλλοίωση της ποιότητας της πληροφορίας.
3. Κακή ή ελλιπής ενημέρωση της ομάδας εργασίας.
4. Παραπληροφόρηση («ψίθυροι», «παρασκήνιο», «φήμες»).
5. Στεγανότητα των τμημάτων εργασίας της βιβλιοθήκης.
6. Κακή εκτίμηση των αναγκών του χρήστη της βιβλιοθήκης.
7. Μη ικανοποίηση αντικειμενικά των βασικών αναγκών του βιβλιοθηκονόμου καθώς και των αναγκών αισθητικής, γνώσης και κατανόησης.

8. Κακή διεύθυνση της βιβλιοθήκης βασισμένη στο πνεύμα «διαίρει και βασίλευε».

Ο ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος προκειμένου να αποτελέσει χρήσιμο κανάλι για την επιστημονική έρευνα χρειάζεται, εκτός από άλλα μέσα και εργαλεία, να υπηρετήσει το σύνθημα :

« Ρ ώ τ α - Μ ά θ ε - Γ έ λ α » (διαφ.5)

Είναι έννοιες-μέσα που αντίστοιχα παρουσιάζουν

1. τον δείκτη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης ή διά βίου κατάρτισης (Ρώτα)
2. τον δείκτη της διάδοσης της πληροφόρησης (Μάθε)
3. τον δείκτη της πάντα καλής διάθεσης και φιλικότητας προς τον χρήστη (Γέλα)

Παρουσιάζουν δηλαδή τα προϊόντα που παράγουν οι δημόσιες σχέσεις. Σαφώς δεν πρέπει να λησμονείται το αποτελεσματικότερο «Παν μέτρον άριστον»

Για αποτελεσματικές δημόσιες σχέσεις: (διαφ.6)

- Κάνε το μήνυμά σου σαφές, ώστε να αντικαθρεπίζει την πραγματικότητα που επικρατεί στην βιβλιοθήκη.
- Να μην αντιτίθεται το μήνυμα στην συμπεριφορά του προσωπικού και το αντίστροφο.
- Φτιάξε ένα κανάλι επικοινωνίας με την πανεπιστημιακή κοινότητα απ' έξω προς τα μέσα:

- π.χ.
- ιστοσελίδα στο διαδίκτυο και ηλεκτρονική διεύθυνση
 - ειδικό επιλογέα (κλικ) στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης
 - θυρίδα παραπόνων
 - πίνακας κοινοποίησης γνώμης, υπόδειξης, διαμαρτυρίας
 - αριθμός τηλεφώνου, με πολλές

γραμμές, πάντα ενεργοποιημένος για τους χρήστες

- βιβλίο επισκεπτών (παραδοσιακό και ηλεκτρονικό και προ πάντων φιλόξενο-δηλαδή με ανταπόκριση. Σε αντίθετη περίπτωση δεν διαφέρει από το φαινόμενο αγένειας να σου χτυπούν την πόρτα, να διαπιστώνεις τον επισκέπτη από το βοηθητικό παραθυράκι και να μην ανοίγεις)
- ευαισθητοποίηση και ενεργή απάντηση στα παράπονα και στις διαμαρτυρίες, και όσο το δυνατόν ταχεία υλοποίηση της απαίτησης του κοινού
- ανάπτυξη προγράμματος για εθελοντές εργαζόμενους στη βιβλιοθήκη υπό την εποπτεία μόνιμου βιβλιοθηκονόμου.
- ανάπτυξη θεσμού «οι φίλοι της βιβλιοθήκης»
- εγκατάσταση θυρίδων στον εξωτερικό τοίχο της βιβλιοθήκης για επιστροφή υλικού και σε ώρες μη εργασίας της βιβλιοθήκης
- επιβολή ποινικών και χρηματικών κυρώσεων στην υπέρβαση χρόνου επιστροφής υλικού. «Οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους ή συνεργάτες», είναι παλιό και καλό.

Ο ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος γενικός - π.χ. εργαζόμενος σε κεντρική ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ή ειδικός - εργαζόμενος σε βιβλιοθήκη του τμήματος π. χ. Καλών Τεχνών ενός πανεπιστημίου- ξεφεύγει πλέον από τον ρόλο «ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές», αναλαμβάνει υπεύθυνα την αρμοδιότητα του, υπηρετώντας το προφίλ-σύμβολο (3Σ) που προκύπτει από τα τρία χαρακτηριστικά του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου: (Διαφ.7)

Σ υ ν ε τ ό ς - Σ υ ν ε π ή ς - Σ ύ ν ν ο υ ς

Αυτά τα χαρακτηριστικά τον συνοδεύουν αποτελεσματικά στην προσπάθειά του να αναπτύσσει καθημερινά μία σχέση με το κοι-

νό βασισμένη στις παραμέτρους: ενημέρωση, εκπαίδευση, φιλική επικοινωνία. Είναι παράμετροι που δεν θα τους διαφεύγουν ποτέ αν θυμούνται το σύνθημα «Ρώτα -Μάθε-Γέλα» -εκφράσεις που λειτουργούν η καθε μία αυτόνομα και αμφίδρομα, δηλαδή και από τον βιβλιοθηκονόμο προς τον ερευνητή και από τον ερευνητή προς τον βιβλιοθηκονόμο. Η ενημέρωση είναι συνυφασμένη με την ερώτηση. Η εκπαίδευση με την μάθηση. Η φιλική επικοινωνία με την συζήτηση που συνοδεύεται από χαμόγελο και συχνά γέλιο. Το χαμόγελο του βιβλιοθηκονόμου διαλύει τους δισταγμούς ή και τους φόβους του ερευνητή να ρωτήσει ο,τιδήποτε. Το δε γέλιο που προϋποθέτει χιούμορ, άρα εξυπνάδα που απορρέει από νου και ψυχή, απαλύνει «ως λιακάδα μέσα στο σπιτικό το καταχείμωνο» όλες τις δύσκολες στιγμές, που δεν είναι λίγες στην καθημερινότητα του βιβλιοθηκονόμου, του υποχρεωμένου να ξεχάσει την απάντηση «Δεν Ξέρω» και να αντιμετωπίζει την σκληρότητα της εποχής μας, που κατά την Οριάνα Φαλλάτσι «...δεν υπάρχει θέση για όποιον μεταχειρίζεται γράμματα αντί αριθμούς...». Άλλωστε μας το είπε και ο Σοφοκλής: « Η πιο χαμένη μέρα είναι εκείνη που δεν γελάσαμε».

Η αποτελεσματικότητα των παραπάνω εξαρτάται από την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του βιβλιοθηκονόμου μέσα στην βιβλιοθήκη ως άτομο και ως επαγγελματία. Αυτές οι ανάγκες, όπως μας κατέδειξε σχηματικά ο Maslow, (διαφ. 8) ερευνήθηκαν με ερωτηματολόγιο που διατέθηκε ταχυδρομικά σε τυχαίο αντιπροσωπευτικό δείγμα 50 ελλήνων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων από κεντρικές ή τμηματικές βιβλιοθήκες των ελληνικών πανεπιστημίων και των ΤΕΙ. Η έρευνα δεν διακρίνει τον πτυχιούχο βιβλιοθηκονόμο από τον εμπειροτέχνη που επάξια κρατούσε και εν πολλοίς ακόμη κρατά την βιβλιοθήκη. Η εμπειρία είναι μισό «διδασκικό». Το άλλο μισό είναι η μελέτη και η σύσταση μίας νέας ιδέας κατά κύριο λόγο βασισμένης στα παλιά που δείξαν οι εμπειροτέχνες βιβλιοθηκάριοι. Από το σύνολο των ερωτηθέντων απάντησαν οι 46 εκ των οποίων οι περισσότεροι (31 άτομα) έχουν πο-

λυετή προϋπηρεσία σε βιβλιοθήκες (10-25 χρόνια). Από την ανάλυση των απαντήσεων προέκυψε ένας πίνακας στοιχείων (διαφ.9) με ακριβή αριθμητική και με ποσοστιαία επί % κατά προσέγγιση απεικόνιση, ένα γράφημα (διαφ.10) και τα εξής χαρακτηριστικότερα συμπεράσματα:

1. Ο έλληνας βιβλιοθηκονόμος επικοινωνεί πλέον με τους συναδέλφους του άλλων βιβλιοθηκών, όμως αυτή η επικοινωνία ήταν ελάχιστη πριν από το 1997. Το 1999 το φαινόμενο είναι πιο εκφραστικό. Την δεκαετία του '70 μόνο 2 άτομα (4,5%) έδειξαν τάσεις αυτού του είδους της επικοινωνίας. Το ευχάριστο είναι ότι όλοι συνεχίζουν να επικοινωνούν με αρκετή ή υψηλότερη ικανοποίηση.
2. Οι φυσιολογικές του ανάγκες δεν ικανοποιούνται στο έπακρο. Επικρατούν μέτριες καταστάσεις, ενώ δεν λείπουν και οι περιπτώσεις που κρίνονται απαράδεκτες, αφού το 10,8% του πληθυσμού έχει σοβαρό πρόβλημα αερισμού του χώρου που εργάζεται.
3. Οι έλληνες βιβλιοθηκονόμοι είναι ελάχιστα εξασφαλισμένοι, όσον αφορά την ασφάλεια ζωής και την περίθαλψη, ενώ ο φόβος των γηρατειών απασχολεί έντονα το 30,43-36,25%. Είναι σημαντικό ότι το 47,82% των βιβλιοθηκονόμων έχει απόλυτο πρόβλημα με την μόλυνση του περιβάλλοντος. Μόνο το 6,52% δήλωσε ότι δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα.
4. Ο έλληνας βιβλιοθηκονόμος, από το ταμπεραμέντο που τον διακρίνει, φαίνεται ότι δεν έχει πρόβλημα στις κοινωνικές συναναστροφές. Ένα άτομο μόνο προβληματισμένο έντονα με την έννοια «φιλία» αναρωτήθηκε εγγράφως. «Φιλία στην εποχή μας;;;» Το δικαιολογώ και αναλαμβάνω το λάθος σύνταξης της λέξης «φιλία» αντί της «φιλική συναναστροφή». Το ευχάριστο είναι ότι υπάρχει μία άμιλλα μεταξύ τους.
5. Ο έλληνας βιβλιοθηκονόμος δεν νοιώ-

θει καταξιωμένος, ούτε χαίρει της εκτίμησης που θα του έπρεπε, ενώ πάνω από το 50% νοιώθει εγκλωβισμένο σ'ένα δουλικό κατεστημένο.

6. Τα ποσοστά δείχνουν ότι παρηγορούν τον εαυτό τους και υπομένουν τις συνθήκες εργασίας τους νοιώθοντας αρκετή εσωτερική πληρότητα και ψυχική άνθηση. (διαφ. 11)
7. Πιστεύεται ότι αν καλύτερέψουν οι συνθήκες εργασίας του ακαδημαϊκού βιβλιοθηκονόμου στην Ελλάδα, οι βιβλιοθήκες θα γίνουν εφάμιλλες των ευρωπαϊκών, αυστραλιανών και αμερικάνικων βιβλιοθηκών, αφού, και τώρα, στο επίπεδο προόδου που βρίσκονται -τολμώ να πω «τάξης τριών αστέρων ***»- οι έλληνες ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι έχουν να δείξουν υψηλό δείκτη κατανόησης και επιδεκτικότητας των άριστων καταστάσεων που επικρατούν στις βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Αυτό φαίνεται από την προθυμία τους να κάθονται ξανά στα θρανία ως μαθητές βιβλιοθηκονομίας υπό την καθοδήγηση ξένων καθηγητών βιβλιοθηκονόμων. Αυτά τα φαινόμενα είναι δείγματα κατάστασης μίας άλλης έδρας της πυραμίδας που σχεδιάσαμε που αφορά τις ανάγκες γνώσης και κατανόησης που έχουν οι έλληνες βιβλιοθηκονόμοι. Φαίνεται ότι δέχονται τις επικοινωνιακές αξίες, αγκαλιάζουν το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης στην πληροφόρηση και τη γνώση και αναλαμβάνουν υπεύθυνα να μεριμνήσουν εκ των προτέρων γι' αυτό το δικαίωμα χάριν της κοινωνίας. Οι βιβλιοθηκάριοι δεσμεύονται προς το θεμελιώδες κοινωνικό αποτέλεσμα για την αυτοολοκλήρωση του ατόμου. Σαφώς όμως αυτό προϋποθέτει την προσωπική τους αυτοολοκλήρωση, για την επίτευξη της οποίας χρειάζεται η υποστήριξη της κοινότητας για την εξασφάλιση των δημόσια χρηματοδοτημένων μέσων που αποσκοπούν στο κοινό καλό. Οι βιβλιοθηκάριοι, μέσα στο κλίμα πανικού και απελπισίας που υπήρχε και

έχει μεγεθυνθεί ως απάντηση στους πίπτοντες προϋπολογισμούς, εντάσσονται ανταγωνιστικά σ' έναν επιχειρηματικό κόσμο, που η άνοδος του στηρίζεται στις αρχές της αλληλεγγύης και συνοχής, της αισιοδοξίας και όχι της αδράνειας, ξεπερνώντας μ' αυτό τον τρόπο τη δυσκαμψία του δημόσιου τομέα και εξαφανίζοντας την παλιά εικόνα της παθητικής βιβλιοθήκης.

Μένει πια να θίξουμε την τελευταία έδρα της πυραμίδας που αποτελούν οι ανάγκες αισθητικής που έχουν οι βιβλιοθηκονόμοι.

Πιστεύω κατά την προσωπική μου εκτίμηση -και δεσμεύομαι να το ερευνήσω ειδικότερα- μετά από επισκέψεις μου σε πολλές ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, μετά από συζήτηση εν ευθέτω χρόνω με ξένους συναδέλφους, επισκέπτες στις ελληνικές βιβλιοθήκες και συγκρίνοντας παράλληλα όσες βιβλιοθήκες εξωτερικού επισκέφθηκα, ότι οι ακαδημαϊκές μας βιβλιοθήκες, κυρίως οι τμηματικές, στερούνται ακόμη: (διαφ. 12)

- τις στοιχειώδεις συνθήκες καθαριότητας.
- τις εν μέρει κτιριακές εγκαταστάσεις, π.χ. διαρρυθμίσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες και εξόδους κινδύνου.
- τις στοιχειώδεις συνθήκες λειτουργίας των χώρων ατομικής καθαριότητας (από ανύπαρκτες μέχρι απαράδεκτες για χώρα ευρωπαϊκή που θέλουμε να λέμε την Ελλάδα).
- τις ειδικότερες συνθήκες διακόσμησης και αισθητικής όλων των χώρων της βιβλιοθήκης.

Η αισθητική είναι καθετί το ωραίο και μετέυχαριστο. Συνεχίζοντας τον συλλογισμό μου καταλήγω πάντα ότι «το πιο χρήσιμο είναι το ευχάριστο». Επομένως για να καταστήσουμε τον βιβλιοθηκονόμο στο έπακρο χρήσιμο πρέπει να του εξασφαλίσουμε και το ευχάριστο για την ζωή του μέσα στην βιβλιοθήκη.

Εάν όλες αυτές οι ανάγκες των ελλήνων βιβλιοθηκαρίων ικανοποιηθούν, είναι σίγουρο πως το σύστημα της πυραμίδας «βιβλιοθήκη-βιβλιοθηκονόμος» θα συνεχίσει να συμβολίζει «τον ναό της γνώσης» και ποτέ νεκρικό θάλαμο. Ο βιβλιοθηκονόμος θά 'ναι ο πληροφοριοδότης -φύλακας κατά αρπάγων και ιεροσύλων- και όχι η αινιγματική σφίγγα που τυραννά κατά τον μύθο με το αίνιγμα -ερώτηση τον κάθε επισκέπτη. Το δε οικοδόμημα της βιβλιοθήκης -πυραμίδας θα μένει, ως σταθμός στην ανθρώπινη σκέψη, αρραγές και ακλόνητο στην αιωνιότητα, γιατί, όπως έλεγαν και οι αρχαίοι:

«Ο χρόνος καταστρέφει τα πάντα, αλλά φοβάται τις Πυραμίδες».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βλάχου-Χαλκιοπούλου, Μαίρη. Σημειώσεις-Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Θεσσαλονίκη: ΤΕΙΘ, 1992. 93 σσ.
- Carvey, Mona. *Library public relations; a practical handbook*. New York: Wilson 1980. 169 pp.
- Fay, Zipkowitz. *Professional ethics in Librarianship; a real life casebook*. Jefferson, North Carolina: McFarland Co., 1996.
- Harrison, K.C. *Public relations for librarians*. Hampshire: Gower, 1982. 124 pp.
- Κωνσταντινίδου, Όλγα. *Δημόσιες σχέσεις βιβλιοθηκών*. ΤΕΙΘ: Πτυχ. εργασία, 1992.
- Μαγνήσαλης, Κώστας Γ. *Δημόσιες σχέσεις, μια λειτουργία επικοινωνίας για τον κάθENA*. Αθήνα: Εκδόσεις «Interbooks», 1992. 334 σσ.
- Scherdin, Mary Jane and Beaubien Anne K. Shattering Our stereotype: Librarian's new image. *Library Journal*, Jul. 1995, p. 35-38.
- Turner, Anne M. *Getting Political: an action guide for librarians and library supporters*. New York: Neal-Schuman Pub., 1997 167 pp.
- Wolfe, Lisa *Library public relations, promotions and communications*. New York: Neal-Schuman Pub.. 1997. 150 pp.